

< هوالحکیم >

عنوان:

استحسانى بودن تقسيم بندى موجودات (نور و ظلمت) از منظر شيخ اشراق

دکتر وحید باقر پورکاشانی

© صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ ©

@SERATEHAGHI

هستی‌شناسی شیخ اشراق این است که می‌گوید کل هستی یا نور هست یا ظلمت. نور دو جور هست؛ یا نور عارض هست، یا نور مجرد. نور عارض نوری می‌باشد که نیازمند و عَرَض هست؛ در ذات حقیقتش، نوریت برای غیر هست. اما می‌گوید نور مجرد، در ذات حقیقتش عین نور هست. ظلمت را به دو شاخه تقسیم می‌کنند؛ یا جوهر غاسق هست، اجسام هستند، و یا هیئت‌های ظلمانی و عَرَض‌های ظلمانی هستند. بعد می‌آید این‌ها را بررسی می‌کند، می‌گوید همه‌ی این سه قسم، وابسته به نور مجرد هستند. می‌گوید نور عارض، خودش عارض هست دیگر! عَرَض هست، نیازمند به یک محل هست، پس نیازمند می‌باشد. علت نور عارض، جوهر غاسق، جسم نمی‌تواند باشد! علت نور عارض، هیئت‌های ظلمانی نمی‌تواند باشد! پس علتش به نور مجرد برمی‌گردد. پس نور عارض را به این شکل مطرح می‌کنند. هیئت‌های ظلمانی هم به همین نحو؛ می‌گوید خود هیئت‌های ظلمانی هم با عَرَض هستند، نیازمند هستند. این هیئت‌های ظلمانی، علتش نور عارض نمی‌تواند باشد، خودش هم نیازمند هست. جوهر هم نمی‌تواند باشد!

خود جوهر غاسق و جسم هم نمی‌تواند باشد! به خاطر اینکه خود جسم، به واسطه‌ی هیئت‌های ظلمانی هست. این شیء فرض کنید به هیئت‌های ظلمانی تقدم ندارد! هر جا جسم بوده، این‌ها همراه این بودند. چی می‌ماند؟ جوهر غاسق! می‌گوید درست است این جوهر هست، اما اینکه جوهر هست، بگوییم علتش نور عارض باشد، علتش هیئت‌های ظلمانی باشد، آن‌ها همه عارض به خود همین جسم هستند! این‌ها نیازمند به همین جسم هستند! پس اینکه نمی‌تواند علت باشد! خود جسم باشد، این‌جا از باب تذکر می‌گوید؛ می‌گوید شیئی که بی‌جان هست، شبیه همان است، چگونه می‌تواند یکی مثل خودش را ایجاد کند؟! بعد این‌ها را همه به نور مجرد ربط می‌دهد. حالا این نور مجرد چه هست یک بحث مستقلاً دارند که ان‌شاءالله در جلسات آینده این بحث را مطرح می‌کنیم. اما تا همین‌جا این بحث، حرف‌هایی هست و مطالبی که دارد، گفتم که یک اشکالی که به ذهن‌ها خطور می‌کند در همین نحوه‌ی تقسیم‌بندی هست، که شما آمدید نور مجرد و نور عارض را مطرح کردید، که این‌ها اشتراک لفظی هست.

آن نوری که در مورد نورالأنوار هست، چیز دیگری
حقیقتش هست! حالا شیخ اشراق نوعی تقسیم بندی
کرده، یک چیز استحصانی هست، استقراء عقلی
نیست، یک ذوقی که این تقسیم بندی را کرده است.

@SERATEHAGHI

@MAHDISM_12

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَدَأَ الْخَلْقَ